

Gebruikswaardeonderzoek Acer platanoides 'Fairview'

Acer platanoides wordt veel gebruikt als straatboom. De relatief nieuwe cultivar 'Fairview' blijkt het in het gebruikswaardeonderzoek van PPO opvallend goed te doen op kleigrond.

Tekst Jacqueline van Wetten | Beeld Leo Slingerland (ppo)

Voor het gebruikswaardeonderzoek werd *Acer platanoides* 'Fairview' aangeplant in de gemeenten Overbetuwe (klei, normale waterhuishouding), Bunnik (klei), Zeewolde (klei, normale waterhuishouding) en Zundert (humeuze zandgrond, droog). De bomen in Zeewolde en Zundert kunnen vrij uitwortelen, in Overbetuwe staan ze langs de weg in een smalle strook beplanting. De bomen in Bunnik staan in open halverharding op een parkeerplaats.

De groeicurve toont dat op alle plaatsen de bomen de eerste twee jaar niet of nauwelijks in de hoogte groeien. In Bunnik en Overbetuwe komt bij een aantal bomen lichte topinsterving voor. „Dat is niet dramatisch”, meent PPO-onderzoeker Leo Slingerland. „In de meeste ge-

vallen neemt een vlak daaronder gelegen bladknop het over en wordt een nieuwe top gevormd.”

Hoewel 'Fairview' op kleigronden wat moeizamer aanslaat, groeien de bomen daarna op deze vruchtbare grondsoorten geweldig. Slingerland beoordeelt de huidige conditie van de bomen in Bunnik en Overbetuwe als uitstekend, met mooi gevulde, brede kronen. De bomen in Zeewolde zijn op dit moment het hoogst. „Doordat de bomen daar in een rij staan, concurreren ze om licht met als gevolg strekkingsgroei.”

Op de locatie in Zundert deed 'Fairview' het niet goed en zijn alle bomen, op een na, verwijderd. Als hoofdoorzaak voor de slechte prestaties wijst Slingerland naar de slechte ontwatering op dit terrein. <

Acer platanoides 'Fairview' in Bunnik. In het voorjaar loopt de boom roodbruin uit.

In de zomer is het blad groen, hier de exemplaren in Elst (gemeente Overbetuwe).

In het najaar kleurt de boom fraai geel-oranje-rood.

Gebruikswaardeonderzoek

Het gebruikswaardeonderzoek laanbomen wordt uitgevoerd door Praktijkonderzoek Plant en Omgeving (PPO) in opdracht van LTO Bomen en Vaste Planten en wordt gefinancierd door het Productschap Tuinbouw. Het heeft tot doel kennis te vergaren over de toepasbaarheid van laan- en straatbomen en deze kennis uit te dragen. Meer informatie op www.straatbomen.nl.

Verkrijgbaarheid

Acer platanoides 'Fairview' was bij de start van het PPO-gebruikswaardeonderzoek in 1997 beperkt leverbaar door kwekers, maar inmiddels is deze cultivar algemeen verkrijgbaar.

Gebruikerservaringen

Jos Haarman *werkvoorbereider groen bij de gemeente Stichtse Vecht:*

„Bij ons doet *Acer platanoides* 'Fairview' het goed, al staan ze er nog maar kort. In 2011 hebben we 22 bomen (maat 18-20) van deze cultivar aangeplant. De essen die er stonden deden het op die locatie heel slecht en hebben we verwijderd. Boomkwekerij Udenhout kwam toen met het voorstel om 'Fairview' te planten. Voor onze gemeente is dat een nieuwe kloon. We hebben het voorstel overgenomen, vooral omdat deze boom een goed rechtopgaande, eivormige kroon ontwikkelt en vanwege de rode bladkleur als hij uitloopt.

De essen stonden puur in het zand dat bij de bouw van de wijk was opgebracht. Om

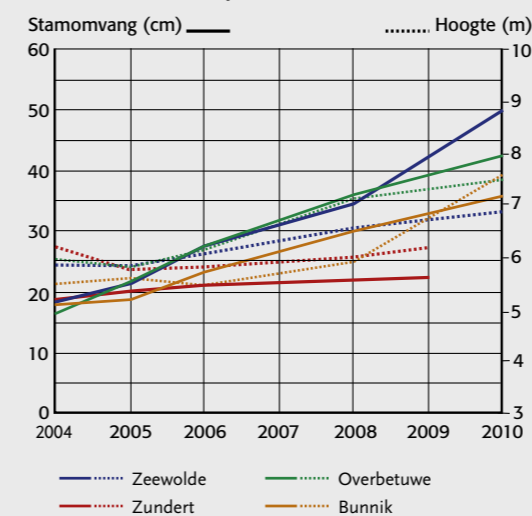
de standplaats voor de nieuwe bomen wat te verbeteren, hebben we het aanwezige zand gemengd met grond. In de zomerperiode zijn enkele bomen uitgevallen vanwege droogte. Doordat we als gemeente niet met een herindeling bezig waren, is de communicatie over het water geven misgelopen. Echt gegroeid zijn de bomen nu nog niet, maar dat zal dit jaar wel komen.”

Bas Colen *beleidsmedewerker groen en landschap van de gemeente Overbetuwe:*

„In het voorjaar van 2004 hebben we *Acer platanoides* 'Fairview' aangeplant in de Beatrixstraat in Andelst. De bomen staan in een plantsoenstrook met als onderbeplanting een blokhaag van *Acer campestre* (veld-

esdoorn). Ze ontwikkelen zich daar goed en krijgen een kegelvormige, opgaande kroon. Het bijzondere van de boom is dat deze rood uitloopt en het blad later in het seizoen bruin-groen verkleurt. Ook de herfstkleur van het blad is mooi oranje-geel-groen. De stam van de bomen ziet er gaaf uit, bij ons zijn geen vorstscheuren ontstaan. Doordat de bomen op klei relatief snel groeien is tijdig snoeien een aandachtspunt. Dit moet minimaal om de drie jaar gebeuren om te grote snoeiwonden te voorkomen. We zijn positief over deze cultivar en ook bewoners waarderen de sierwaarde van het blad. Daarom hebben we *Acer platanoides* 'Fairview' ook op andere locaties in onze gemeente aangeplant.”

Groeicurve van *Acer platanoides* 'Fairview'

Kenmerken

Acer platanoides 'Fairview' is een relatief snel groeiende boom die 10 tot 15 m hoog wordt. De kroon is eerst smal ovaal, op latere leeftijd breed ovaal (tot 10 m breed). Het vijf- tot zevenlobbige blad loopt roodbruin uit. In de zomer verkleurt het blad naar bruingroen en in de herfst naar oranje-geel-groen. De boom bloeit nog voordat het blad uitloopt met tuilen geelgroene bloempjes. Hieruit ontwikkelen zich gevleugelde zaden (helikoptertjes). De Amerikaanse cultivar 'Fairview' is een zaailing van 'Crimson King'.

'Fairview' lijkt vanwege de bladverkleuring op *A. platanoides* 'Deborah' en *A. platanoides* 'Schwedleri'. 'Fairview' maakt echter beter een rechte, doorgaande spil dan 'Schwedleri', en blijft langer smal piramidaal dan de twee oudere cultivars. In de uitgave Bomen een verademing voor de stad (PPH/VHG, 2008) scoort Noorse esdoorn hoog voor absorptie van stikstofoxiden (NO_x) en ozon (O₃). In het afvangen van fijnstof is deze soort echter minder effectief.